

RJEŠENJA ISPITA IZ **SOCIOLOGIJE**
na jesenskom ROKU DRŽAVNE MATURE **SERIJE D-S033**
rujan 2019.

ZADATCI VIŠESTRUKOGA IZBORA

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
1.	B
2.	D
3.	C
4.	D
5.	D
6.	D
7.	B
8.	C
9.	D
10.	A
11.	D
12.	B
13.	D
14.	A
15.	D

ZADATCI KRATKOGA ODGOVORA

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
16.	(društvena) uloga
17.	autoritarni stil / autoritarni
18.	vertikalna (mobilnost / pokretljivost)
19.	etnocentrizam / etnocentrističko stajalište
20.	u totalitarizmu / u totalitarnome političkom poretku
21.	obrazovanje pod kontrolom birokracije

ZADATCI PRODUŽENOGA ODGOVORA

BROJ ZADATKA	
22.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - F. Tönnies je nastanak modernosti opisao kao prijelaz slabljenja zajednice (Geimeinschafta) temeljene na bliskosti i pripadanju te jačanju / širenju društva (Gesellschafta) u kojemu prevladavaju impersonalnost i racionalnost. - Za K. Marxa je nastanak modernosti povezan s nastankom kapitalizma, odnosno razvojem tržišta i kapitalističke organizacije rada koja drži radnike pod kontrolom.
	BODOVANJE 2 boda - objašnjena je društvena značajka nastanaka modernosti prema F. Tönniesu I - objašnjena je društvena značajka nastanaka modernosti prema K. Marxu
	1 bod - objašnjena je društvena značajka nastanaka modernosti prema F. Tönniesu III - objašnjena je društvena značajka nastanaka modernosti prema K. Marxu
	0 bodova - nije objašnjena društvena značajka nastanaka modernosti prema F. Tönniesu niti je objašnjena društvena značajka nastanaka modernosti prema K. Marxu
23.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - Sekundarna devijantnost je odgovor pojedinca na reakciju okoline. Kada pojedinac dobije etiketu on se počinje ponašati i osjećati u skladu s tom etiketom i postaje devijantan. - Ljudi etiketirani kao devijantni obično bivaju odbačeni i izolirani, te zbog toga traže društvo sebi sličnima, stvarajući devijantne subkulture.
	BODOVANJE 2 boda - objašnjen je nastanak sekundarne devijantnosti prema teoriji etiketiranja I - objašnjen je nastanak devijantnih subkultura.
	1 bod - objašnjen je nastanak sekundarne devijantnosti prema teoriji etiketiranja III - objašnjen nastanak devijantnih subkultura
	0 bodova - nije objašnjen nastanak sekundarne devijantnosti prema teoriji etiketiranja niti je objašnjen nastanak devijantnih subkultura.

BROJ ZADATKA	
24.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - televizijom - Mediji na socijalizaciju utječu nudeći veliku količinu najrazličitijih obavijesti, od informacija o novim, drugačijim kulturama o novim događajima u svijetu do prikazivanja različitih modela koje djeca ne mogu neposredno iskusiti. / Promidžbeni programi kroz medije uče djecu kako da postanu potrošači mnoštva proizvoda, nameću im da visoko vrednuju mladost, ljepotu uspjeha i materijalna dobra. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je televizija I - objašnjen je socijalizacijski učinak masovnih medija na djecu. <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je televizija ILI - objašnjen je socijalizacijski učinak masovnih medija na djecu. <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije navedena televizija niti je objašnjen socijalizacijski učinak masovnih medija na djecu.
25.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kulturni kapital - Učenici koji se služe razrađenim jezičnim kôdom imaju bolje pretpostavke za uspjeh u školi jer škola njeguje i potiče upravo takav tip komunikacije. Mnoge stvari koje se uče u školi po svojoj naravi su apstraktne i nepovezane s neposrednim iskustvom, tako da djeca koja vladaju razrađenim jezičnim kôdom lakše dobivaju bolje ocjene u školi. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je kulturni kapital I - objašnjen je utjecaj razrađenoga jezičnog kôda na školski uspjeh učenika <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je kulturni kapital ILI - objašnjen je utjecaj razrađenoga jezičnog kôda na školski uspjeh učenika <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije naveden kulturni kapital niti je objašnjen utjecaj razrađenoga jezičnog kôda na školski uspjeh djece.
26.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - religijski fundamentalizam / fundamentalizam - Religijski fundamentalizam je konzervativno stajalište koje zagovara povratak temeljnim načelima religije i nastoji obnoviti izvornu vjeru. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je religijski fundamentalizam I - objašnjen je religijski fundamentalizam <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je religijski fundamentalizam ILI - objašnjen je religijski fundamentalizam <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije naveden religijski fundamentalizam niti je objašnjen religijski fundamentalizam.

BROJ ZADATKA	
27.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - očuvanje biološke raznovrsnosti / kontrola ekološki štetnih djelatnosti / obnova prirodnih resursa / zaštita prirode / bolji odnos prema okolišu (proizvođači trebaju prestati koristiti zemlju, mora, rijeke kao besplatna odlagališta otpada.) / nerasipanje ekološkoga kapitala - Kako bi se što više ljudi koristilo javnim prijevozom, grad može donijeti propise o subvencioniranju javnoga prijevoza ili o besplatnome javnom prijevozu, povećati cijene parkiranja u gradu, izgraditi i unaprijediti prometnu infrastrukturu za javni prijevoz.
	BODOVANJE 2 boda - navedena je jedna postavka koncepta održivoga razvoja I - objašnjeno je na koji način grad može promicati načelo održivoga razvoja na primjeru poticanja korištenja javnoga prijevoza
	1 bod - navedena je jedna postavka koncepta održivoga razvoja II - objašnjeno je na koji način grad može promicati načelo održivoga razvoja na primjeru poticanja korištenja javnoga prijevoza
	0 bodova - nije navedena jedna postavka koncepta održivoga razvoja niti je objašnjeno na koji način grad može promicati načelo održivoga razvoja na primjeru poticanja korištenja javnoga prijevoza

ZADATCI KRATKOGA I PRODUŽENOGA ODGOVORA

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
28.	
28.1.	kvalitativnim (istraživačkim pristupom)
28.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - interakcionizam / interakcionistička perspektiva - Weber smatra da su u središtu istraživanja sociologije subjektivna značenja koja ljudi pridaju svojim djelovanjima u specifičnim društveno-historijskim kontekstima i to naziva društvenim djelovanjem. / Društveno djelovanje je ono djelovanje u kojemu protagonist uzima u obzir djelovanje drugih i prema tome se orijentira. / Weber smatra da društvo ništa ne čini i da sociologija treba izučavati ljudsko djelovanje odnosno razumjeti motive ljudi, ući u subjektivne aspekte djelovanja, shvatiti značenja i motivacije pojedinaca.
	BODOVANJE 2 boda - naveden je interakcionizam I - objašnjen je pojam društvenoga djelovanja
	1 bod - naveden je interakcionizam II - objašnjen pojam društvenoga djelovanja
	0 bodova - nije naveden interakcionizam niti je objašnjen pojam društvenoga djelovanja

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
29.	
29.1.	na aktivnu gomilu
29.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - javnost / javno mnijenje - Javnost se sastoji od ljudi koji se interesiraju za određena pitanja (o razvrstavanju i odvozu otpada) i nastoje utjecati na odlučivanje u društvu./ Informiranjem javnosti o određenim pitanjima (o razvrstavanju i odvozu otpada) potiče se veći društveni angažman, odnosno veća organiziranost i jači utjecaj na donošenje odluka u društvu. / Javno mnijenje je mišljenje javnosti, odnosno značajnoga broja pojedinaca u društvu o određenom pitanju (o razvrstavanju i odvozu otpada).
	BODOVANJE 2 boda - navedena je javnost / javno mnijenje I - objašnjena je javnost / javno mnijenje.
	1 bod - navedena je javnost / javno mnijenje ILI - objašnjena je javnost / javno mnijenje.
	0 bodova - nije navedena javnost/ javno mnijenje niti je objašnjena javnost/ javno mnijenje.
30.	
30.1.	osobni (ličnost / osobnost / jastvo) / sekundarni / identiteti povezani sa stilom života i potrošnje
30.2.	MODEL TOČNOGA ODGOVORA: - novi socijalni pokreti - Novi socijalni pokreti se prema Touraineu bore za bolju kvalitetu života i za određene kulturne vrijednosti. Udruge za zaštitu životinja se bore za bolju kvalitetu života. / Touraine smatra da se takvi pokreti temelje na proizvodnji i potrošnji znanja i na kulturnim vrijednostima . U većini razvijenih zemalja ostvarena je visoka razina građanskih, političkih i socijalnih sloboda te novi socijalni pokreti pokušavaju odgovoriti na pitanja kakav osobni i zajednički život graditi na osnovu postignutih prava i sloboda .
	BODOVANJE 2 boda - navedeni su novi socijalni pokreti I - objašnjeni su novi socijalni pokreti
	1 bod - navedeni su novi socijalni pokreti ILI - objašnjeni su novi socijalni pokreti
	0 bodova - nisu navedeni novi socijalni pokreti niti su objašnjeni novi socijalni pokreti

BROJ ZADATAKA	TOČAN ODGOVOR
31.	
31.1.	proširenoj / tradicionalnoj (obitelji)
31.2.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - industrijska revolucija / industrijalizacija / modernizacija - Zbog industrijalizacije dolazi do razvoja specijaliziranih ustanova u modernim društvima koja preuzimaju na sebe neke obiteljske funkcije. / Zbog industrijalizacije dolazi do nove organizacije radnoga vremena te se mlađi članovi obitelji više ne mogu brinuti za svoje starije članove i javlja se potreba da neke institucije u društvu preuzmu određene obiteljske funkcije. / Industrijalizacija je potaknula raspad tradicionalne obitelji jer obitelj gubi neke od svojih funkcija kao što je proizvodnja, obrazovanje, odgoj i dr. Te funkcije preuzimaju institucije poput države ili druge društvene organizacije poput škola, vrtića, pošta, bolnica i dr. (utilitarističke organizacije). / Pod utjecajem modernizacije mijenjaju se odnosi moći u obitelji. Najstariji muški član u obitelji prestaje biti glava obitelji i ne donosi više odluke za sve članove obitelji. Mlađi članovi obitelji postaju obrazovaniji od starijih, obitelj postaje nuklearna i mobilnija. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je industrijska revolucija / industrijalizacija / modernizacija I - opisane su promjene funkcija obitelji nastale pod utjecajem industrijske revolucije / industrijalizacije / modernizacije. <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena je industrijska revolucija / industrijalizacija / modernizacija ILI - opisane su promjene funkcija obitelji nastale pod utjecajem industrijske revolucije / industrijalizacije / modernizacije. <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije navedena industrijska revolucija / industrijalizacija / modernizacija niti su opisane promjene funkcija obitelji nastale pod utjecajem industrijske revolucije / industrijalizacije / modernizacije.
32.	
32. 1.	na ekonomsku (dimenziju) i na političku (dimenziju)
32.2.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Irak / Irska / Češka / Rumunjska / Portugal - Multinacionalne kompanije utječu na donošenje određenih političkih odluka vezanih uz radno zakonodavstvo koje se tiču povećanja proizvodnje, promjene radnoga vremena zaposlenika, promjene u iznosima nadnica zaposlenika, uvjeta rada i odlaganja otpadnih (štetnih) materijala, a koje pogoduju multinacionalnim kompanijama. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedene su dvije države: Irak / Irska / Češka / Rumunjska / Portugal I - opisan je utjecaj multinacionalnih kompanija na donošenje političkih odluka vlasti vezanih uz radno zakonodavstvo u državama u kojima se njihovi proizvodi proizvode <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedene su dvije države: Irak / Irska / Češka / Rumunjska / Portugal ILI

	- opisan je utjecaj multinacionalnih kompanija na donošenje političkih odluka vlasti vezanih uz radno zakonodavstvo u državama u kojima se njihovi proizvodi proizvode
	0 bodova
	- nisu navedene dvije države: Irak / Irska / Češka / Rumunjska / Portugal niti je opisan utjecaj multinacionalnih kompanija na donošenje političkih odluka vlasti vezanih uz radno zakonodavstvo u državama u kojima se njihovi proizvodi proizvode

SKUPINA ZADATAKA

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
33.	
33.1.	B
33.2.	U društvenim kao i u živim tijelima povećanje mase obično prati i povećanje strukture / i živa tijela i društva pored integracije...../
33.3.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - integracija i diferencijacija - integracija – evolucija društva vidljiva je u situaciji kada se društva počinju diferencirati, tj. kada članovi u društvu postaju različiti, a istovremeno se događa integracija, odnosno povezivanje društva. Da bi društvo moglo opstati jer su društvene uloge različite, ono se mora istovremeno i povezati, integrirati. diferencijacija - kako napredujemo od malih grupa prema većima, od jednostavnih prema složenima, od složenih prema dvostrukosloženima, sve su veće razlike među dijelovima integracija - od agregata koji broje oko sto i više članova obično nalazimo jednostavno ili složeno upravno tijelo - jednoga čovjeka ili više ljudi koji polažu pravo na vlast što je vrše, koja je prirodna, nadnaravna ili i jedno i drugo. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedene su integracija i diferencijacija I - objašnjene su integracija i diferencijacija <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedene su integracija i diferencijacija ILI - objašnjene su integracija i diferencijacija ILI - navedena je i objašnjena jedna karakteristika evolucije (navedena je integracija i objašnjena je integracija / navedena je diferencijacija i objašnjena je diferencijacija). <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nisu navedene integracija i diferencijacija (navedena je samo jedna karakteristika i nije objašnjena) niti su objašnjene integracija i diferencijacija.

BROJ ZADATKA	TOČAN ODGOVOR
34.	
34.1.	C
34.2.	fetišizam robe
34.3.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identiteti povezani sa stilom života i potrošnjom / stil života i potrošnja - U modernim društvima postaju važni identiteti koji su povezani s dokolicom i potrošnjom, odnosno identiteti koji su često definirani medijima i reklamnim porukama. / Kupovina nekog auta, kompjutera, kuće ali i turističkoga aranžmana podrazumijeva da se takva dobra kupuju kako bi se predstavio određeni životni stil./ Potrošnja i način na koji trošimo novce postaje važan element u osobnoj koncepciji stila života. <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je stil života i potrošnja I - objašnjen je stil života kao sekundarni identitet. <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - naveden je stil života i potrošnja II - objašnjen je stil života kao sekundarni identitet. <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nije naveden stil života i potrošnja niti je objašnjen stil života kao sekundarni identitet.
35.	
35.1.	A
35.2.	informacija/ kreativnost i znanje / (proizvodnja i potrošnja kulture i zabave poput umjetnosti, mode, glazbe, turizma, ugostiteljstva ili brojnih manifestacija te razne druge „high-tech“ kreativne industrije(npr. softver dizajn, novi mediji, informacijsko komunikacijske tehnologije)
35.3.	<p>MODEL TOČNOGA ODGOVORA</p> <ul style="list-style-type: none"> - New York City / New York, London / i Tokyo / Tokio - Kulturna ekonimija globalnih gradova temelji se na uslužnim djelatnostima s velikom udjelom kreativnosti, proizvodnje i potrošnje kulture i zabave poput umjetnosti, mode, glazbe, turizma, ugostiteljstva ili brojnih manifestacija (npr. restorani, barovi, industrijska središta kao spomenici kulture, turistički obilasci pojedinih ulica i sl.) kao i ponudom „high-tech“ kreativne industrije (npr. softver dizajn, novi mediji, informacijsko komunikacijske tehnologije). <p>BODOVANJE</p> <p>2 boda</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena su dva globalna grada - New York City / New York / London / Tokyo / Tokio I - objašnjena je kulturna ekonomija tih gradova. <p>1 bod</p> <ul style="list-style-type: none"> - navedena su dva globalna grada New York City / New York, London / Tokyo / Tokio II - objašnjena je kulturna ekonomija tih gradova. <p>0 bodova</p> <ul style="list-style-type: none"> - nisu navedena dva globalna grada New York City / New York, London / Tokyo/ Tokio niti je objašnjena kulturna ekonomija tih gradova.